

ΑΡΧΙΜ. ΘΩΜΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΙΤΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ
ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ

Έχει λεχθῆι πῶς ἀκόμα καί ἂν ὑπῆρχε περίπτωση νά χαθοῦν τὰ εὐαγγελικά κείμενα στό σύνολό τους καί νά διασωθεῖ μόνον ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκ. 10, 25-37), αὐτή μόνον θά ἦταν ἀρκετή ὥστε νά παραμείνει ζωντανό το μήνυμα καί οἱ βασικές ἀρχές τοῦ Εὐαγγελίου, δηλαδή ἡ ὄντολογική ἀγάπη γιά τόν συνάνθρωπο!

Πρόκειται, λοιπόν, γιά ἕνα μικρό κείμενο μέ βαθιές ἔννοιες γιά τί ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Σαμαρείτης εἶναι ἕνας ἀνθρώπος πού κάνει πραγματικότητα τό βίωμα τῆς ἀγάπης τοῦ εὐαγγελίου. Δέν πρόκειται περί ἑνός θρησκευόμενου ἀνθρώπου· ὁ Χριστός δέν κάνει καμία ἀναφορά σέ κάτι τέτοιο! Ὁ Σαμαρείτης ἐνεργεῖ μέ βάση τήν συνείδησή του καί ὄχι τήν ὅποιαδήποτε θρησκευτικότητα ἢ εὐσέβεια.

Ὅταν συναντᾶ τυχαῖα στόν δρόμο του ἕναν ἄγνωστο σέ αὐτόν ἄνθρωπο, χτυπημένο ἀπό ληστές πού τόν ἄφησαν πληγωμένο καί σχεδόν μισοπεθαμένο στή μέση του δρόμου, σταματᾶ καί χωρίς νά λογαριάσει οὔτε τόν κίνδυνο ἐπιστροφῆς τῶν ληστῶν, οὔτε τό ὅτι πρόκειται γιά ἕνα ἄγνωστο σέ αὐτόν πρόσωπο, τόν περιθάλλει φροντίζοντας τίς πληγές του καί τόν μεταφέρει μέ τό ὑποζύγιό του σέ πανδοχεῖο καλύπτοντας ὅλα τὰ ἔξοδα διαμονῆς καί φροντίδας του ἐκεῖ.

Αὐτό ἀφορᾶ τόν Σαμαρείτη· καί ἂν δέν εἶχε προηγηθεῖ κατά τήν διήγησι τοῦ Χριστοῦ μας ἡ διέλευσι ἀπό τό σημεῖο ἐκεῖνο, πού βρίσκεται ὁ χτυπημένος πάσχων ἀνθρώπος, δύο ἄλλων ἀνθρώπων, ἡ ἱστορία θά προκαλοῦσε τήν συγκίνηση στόν ἀναγνώστη της καί τίποτε ἄλλο πέρα ἀπό αὐτό! Μάλιστα, στίς μέρες μας κάποιοι θά τήν θεωροῦσαν πράξη ἀλτροῦσμοῦ καί ἀπλά θά

τὴν ἐπικροτοῦσαν! Ὅμως τὸ νόημα τῆς παραβολῆς δὲν εἶναι αὐτό...

Οἱ ἄλλοι δύο πού πέρασαν ἀπὸ τὸ σημεῖο καὶ εἶδαν τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖ, προσπερνώντας ἀδιάφορα, εἶναι ἄνθρωποι πού θεωροῦν πὼς πιστεύουν στὸν Θεό! Ὁ ἓνας εἶναι ἱερεὺς –ἴλεως γενοῦ ἡμῖν ὁ Θεός–, ὁ ἕτερος λευίτης ἐπίσης ἄνθρωπος πού διακονεῖ στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ... Καὶ οἱ δύο θρησκευόμενοι ἀλλὰ αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ ἀντιπαρέλθουν τὸν πάσχοντα συνάνθρωπό τους!

Ὁ Σαμαρεῖτης (δὲν εἶναι τυχαῖα ἀπὸ τὸν Χριστό ἢ ἐπιλογή του στὴν διήγηση, ἀφοῦ, ὅπως γνωρίζουμε, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη «οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις», Ἰωάν. 4, 9), εἶναι ἓνας ἄνθρωπος πού θὰ ὑπάρχει πάντοτε καὶ σὲ κάθε ἐποχῇ. Ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦ τὸν Σαμαρεῖτη ὡς παράδειγμα πρὸς μίμηση πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, γνωρίζοντας πὼς αὐτὴ ἢ ἀναφορά θὰ ἐνοχλοῦσε τίς κοιμισμένες τους ἢ ἀκόμα χειρότερα πωρωμένες συνειδήσεις. Αὐτὸ καὶ ἂν εἶναι ἀνατροπή!

Ὁ πάσχων ἄνθρωπος νὰ περιθάλλεται ὄχι ἀπὸ αὐτοὺς πού ὀφειλαν μὲ βάση τὴν θρησκευτικότητά τους νὰ τὸ πράξουν, ἀλλὰ ἀπὸ κάποιον πού οἱ περισσότεροι θὰ θεωροῦσαν πὼς θὰ προσπερνοῦσε μπροστὰ στὸν πόνου τοῦ ἄλλου. Καὶ μιά σημαντικὴ λεπτομέρεια: Ὁ Σαμαρεῖτης, ὁ Ἱερεὺς καὶ ὁ Λευίτης ἔχουν ἐθνικὸ προσδιορισμό! Ὁ πάσχων, ὁ ἀναγκαζόμενος, αὐτὸς πού πονᾷ, δακρύζει καὶ ματώνει ΔΕΝ ΕΧΕΙ!

Ὁ Χριστὸς ἀρχίζει τὴν διήγησή Του μὲ τὴν φράση «ἄνθρωπός τις»· κάποιος ἄνθρωπος δηλαδή! Αὐτὴ εἶναι ἡ φράση-κλειδί πού πρέπει νὰ κρατήσουμε στὴν σκέψη μας. Γιατί οἱ «ἄλλοι», ἴσως ἐμεῖς δηλαδή, βλέπουμε στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους αὐτὸ πού θέλουμε νὰ δοῦμε! Εὐτυχῶς, ὁ Θεός, μᾶς «βλέπει» καὶ μᾶς κρίνει μὲ ἄλλον τρόπο ἀπ' ὅ,τι ἐμεῖς τοὺς συνανθρώπους μας.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Σαμαρεῖτη εἶναι στάση ζωῆς γιὰ ὅλους μας. Ἡ εὐαγγελικὴ διήγηση ἀποσαφηνίζει πὼς ἡ σχέση ἀνθρώπου-Θεοῦ πραγματώνεται μέσα ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ συνανθρώπου μας. Τὸ «πορευοῦ καὶ σύ ποιεῖ ὁμοίως» (Λουκ. 10, 37), φράση μὲ τὴν ὁποία ὀλοκληρώνεται ἡ εὐαγγελικὴ παραβολή, ἀφορᾷ τὸν καθένα ἀπὸ ἐμᾶς πού θεωροῦμε τὴν σωτηρία ὡς δεδομένο καὶ ὄχι ὡς ποθοῦμενο!

Τέλος, ἓνα σημαντικό στοιχεῖο ἀναφορᾶς στὴν εὐαγγελικὴ παραβολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρεῖτου εἶναι ὁ ρηματικὸς τύπος πού χρησιμοποιοῦ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς στὴν ἀπαρχὴ τῆς διήγησής της. Αὐτὸς πού προκαλεῖ τὴν διήγηση θέτει ἓνα ἐρώτημα «ἐκπειράζων» τὸν Χριστό μας. Ἡ σκέψη του δὲν εἶναι κα-

θαρή απέναντι στον Χριστό, αλλά κυρίως δέν εἶναι καθαρή ἡ διάθεσί του απέναντί Του. Περιμένει μιά απάντηση ὅπως θά ἤθελε ὁ ἴδιος νά τήν ἀκούσει ἢ ὅπως θά ἀπαντοῦσε ὁ ἴδιος ἴσως, σέ ἓνα ἀντίστοιχο ἐρώτημα. Ὅμως ὁ Θεός ἀπαντᾷ μέ διαφορετικό τρόπο ἀπ' ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος.

Ὁ Σαμαρείτης ἀποτελεῖ τήν καλή ἀνατροπή σέ μιά δεδομένη γιά κάποιους απάντηση στό ἐρώτημα αὐτό. Δείχνει τόν δρόμο τῆς σωτηρίας πού ποθοῦμε ὅλοι ὅσοι δέν μποροῦμε νά τήν θεωροῦμε ὡς δεδομένη λόγῳ τῆς θρησκευτικῆς μας παραδοχῆς. Ἡ σωτηρία γιά τόν ἄνθρωπο δέν κληρονομεῖται ὅπως ὁ νομικός πιστεύει, ἀλλά ἀποτελεῖ τόν καρπό τοῦ συνεχόμενου ἀγῶνα μεταξύ πτώσης καί ἀνάτασης! Ἐξάλλου, αὐτό διαβεβαιώνει ὁ Κύριος στήν κατακλειδα τῆς απάντησής Του στό ἐρώτημα τί νά κάνω γιά νά κληρονομίσω τήν αἰώνια ζωή. Μία εἶναι ἡ απάντηση: πορεύου καί σύ ποίει ὁμοίως.